

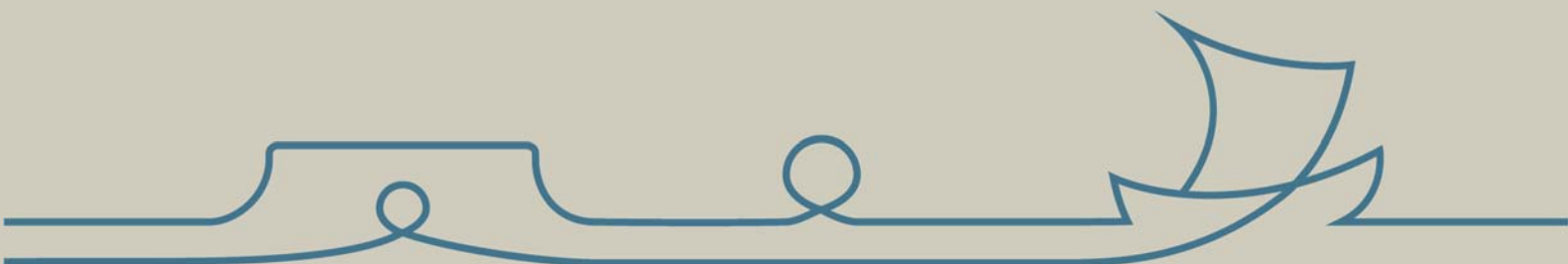

Averøy kommune

Jan G Enqvig

Årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023- 2026

Averøy – en god forbindelse

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Kommunenes samfunnsoppdrag	3
1.1. Kunsten å løse utfordringene og skape økonomisk handlingsrom.....	5
1.2. Kommuneøkonomien – utviklingstrekk.....	11
1.3. Økonomisk situasjon i Averøy.....	12
1.4 KOSTRA med kommentarer.....	15
2. Økonomiplanen	18
2.1 Driftsbudsjettet – valgte tiltak	18
2.2. Satsingsområder i kommuneplanen.....	24
3. Balansering av driftsbudsjettet.....	25
Finans.....	26
Innsparinger i enhetene.....	27
4. Investeringsbudsjettet.....	32
5. Klimamål og klimabudsjett.....	36
6. Ønskelisten – ikke prioriterte tiltak	37

1. Kommunenes samfunnsoppdrag

I likhet med alle kommuner i landet, har Averøy kommune et stort og mangfoldig samfunnsoppdrag:

Som **tjenesteprodusent** leverer kommunen et mangfold av tjenester til kommunens innbyggere, som drift av barnehager, skoler, eldreomsorg, helse- og sosialtjenester, kultur, utbygging og drift av veier, vann og avløpsanlegg, osv.

Som **samfunnsutvikler** har kommunen en viktig rolle som aktør for å styre og påvirke utviklingen av Averøy-samfunnet.

Som **myndighetsutøver** er kommunen tildelt myndighet til å utføre flere oppgaver, det betyr at kommunen har en forvalterrolle og den lovlige retten til å bestemme på dette området, eks. skjenkeløyver, byggetillatelser mm.

Demokratiforvalter: kommunen er demokratisk styrt og jobber for å ivareta og utvikle lokaldemokratiet og involveringen av kommunens innbyggere.

Arbeidet som utføres i kommunen betyr mye for folks hverdag, for god oppvekst, godt voksenliv og aldring. Kommunens arbeid og tilstedeværelse gir innbyggerne trygghet og tilhørighet. I krisetider er kommunens evne til å gi trygghet av svært stor betydning for lokalsamfunnet.

Årsbudsjett og økonomiplan

Kommunen skal hvert år lage en økonomiplan for pengebruken de neste fire årene.

Årsbudsjettet er det første året i økonomiplanen. Økonomiplanen består av to deler: drift og investeringer. Kommuneloven fastslår at kommunestyret skal vedta en økonomiplan i balanse. Det vil si at driftsinntektene (skatt, rammetilskudd og gebyrer) skal dekke driftsutgifter, renter og avdrag på lån. Kommuner fører ikke regnskap etter samme regler som private bedrifter. Kommuner har ikke avskrivninger som påvirker resultatet, men fører avdrag på lån som kostnad i regnskapet.

Neste år har Averøy kommune 520 millioner til disposisjon. I budsjett- og økonomiplanen bestemmer vi hvor mye hver enkelt enhet i organisasjonen skal bruke til daglig drift det kommende året. Dette er vårt driftsbudsjett. I tillegg viser budsjett- og økonomiplanen hvilke investeringer kommunen skal gjøre de neste fire årene.

Økonomiplanen er kommuneplanens handlingsdel

Kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplanen er våre viktigste styringsdokumenter. Det skal være en tydelig sammenheng mellom mål og strategier i kommuneplanen og i

økonomiplanen. Etter at årsbudsjettet og økonomiplanen er vedtatt, blir det utarbeidet en toårig resultat- og utviklingsplan. Resultat- og utviklingsplanen er kommunestyrets kontroll med framdriften og gjennomføringen av handlingsdelen.

I desember 2020 vedtok kommunestyret en revidert samfunnsdel av kommuneplanen «Averøy 2032» med fire viktige satsingsområder for de nærmeste årene:

1. Trygghet, tilhørighet og identitet.
2. Kultur og ungdom.
3. Næringsliv.
4. Kommunesenteret og bygdene.

Satsingsområdene følger opp globale, nasjonale, regionale utviklingstrekk og utfordringer. De erstatter ikke det brede og løpende arbeidet i kommunens daglige drift, men peker på områder som kommunen ønsker å satse ekstra på. FNs bærekraftsmål er lagt til grunn for kommuneplanen. Folkehelse, natur- og miljø og reduksjon av klimagassutslipp/ energi- planlegging er gjennomgående tema i planen. Det er viktig å presisere at kommunen gjennom sin daglige drift jobber med de fleste av bærekraftsmålene. Gjennom plansamarbeidet på Nordmøre er det et felles ønske å forlenge prosjektet for å konkretisere oppfølgingen av bærekraftsmålene i kommunene og samfunnsutviklingen i regionen.

1.1. **Kunsten å løse utfordringene og skape økonomisk handlingsrom**

Kommuneøkonomien er under press, inntektssystemet gir tydelige rammer for nasjonale prioriteringer og de økonomiske rammene for å drive samfunnsutvikling utføre oppgavene vi er lovpålagt å yte våre innbyggere.

God økonomistyring skal sikre at kommunens ressurser er anskaffet og disponert effektivt og målrettet. Derfor er kunnskapen om de viktigste kostnadsdriverne viktig som grunnlag. Et viktig kunnskapsgrunnlag er KOSTRA-statistikken som viser kommunens kostnadsnivå, f. eks årsverk i omsorgssektoren, og der vi kan sammenligne Averøy med andre «sammenlignbare» kommuner (kostragruppe 1) og landsgjennomsnittet (alle kommuner utenom Oslo). Nøkkeltall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) er også et viktig kunnskapsgrunnlag. I tillegg er det svært viktig å kjenne sin egen organisasjon - profesjonalitet og kvalitet.

Vi må også ha fokus på utvikling av enhetskostnader og prioriteringer over tid. Hvilke tjenester har vokst og hvorfor? Bruker vi like mye penger selv om antall tjenestemottakere går ned?

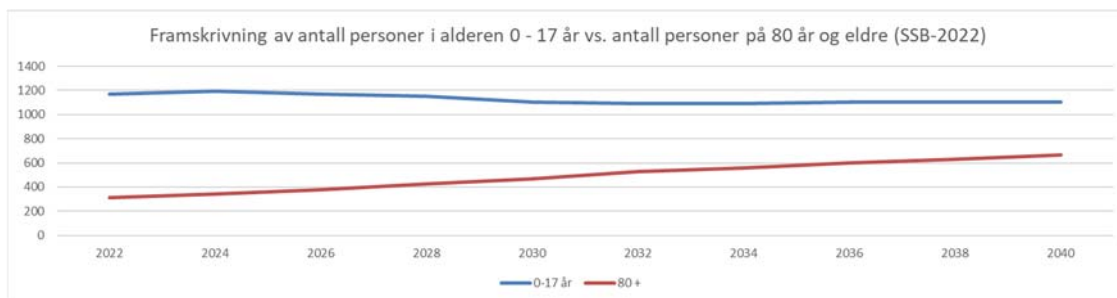
Demografi og strukturelle grep

Kunnskap om den demografiske utviklingen er det viktigste grunnlaget for å se langt fram i tid og ta de rette valgene. Endringene i befolkningssammensetningen de neste 10 årene og inntektssystemet gir klare føringer på en nettoeffekt der veksten i omsorgssektoren må finansieres med nedtrekk i oppvekstsektoren.

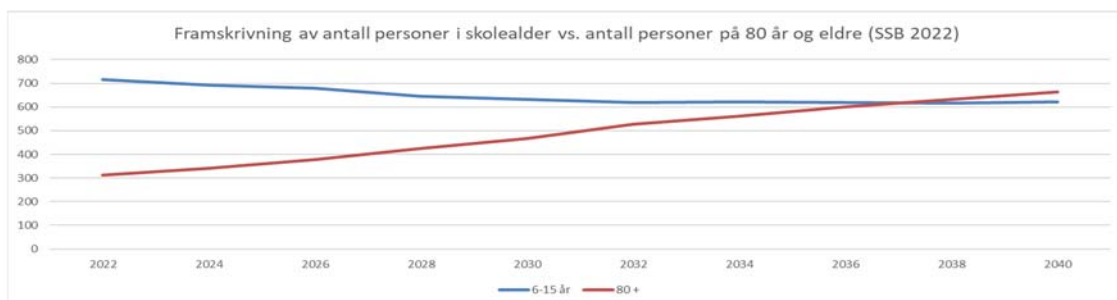
Figuren under viser SSBs prognoser fra juni 2022 viser utviklingen av antall personer i alderen 0 – 17 år og over 80 år fram til 2040 i Averøy. Figuren viser at det i denne perioden er forventet en nedgang i antall personer under 18 år på litt over 5 % og mer enn en fordobling av antall personer på 80 år og eldre (113 %). Prognosen på antall personer over 80 år er ganske treffsikker, da disse allerede har passert 60 år,

og erfaringene tilsier at personer i denne gruppen flytter sjeldent på seg. Prognosen for den yngste aldersgruppen er heftet med større usikkerhet.

For sammenlikningens skyld tar vi også med et diagram for samme periode, som viser forholdet mellom antall personer i skolealder og personer på 80 år og eldre. Antall barn i skolealder forventes redusert med nesten 15 %. I dag er det omtrent 2,3 personer i skolealder for hver person på 80 år + mens det i 2040 antas å være litt over 0,9 personer i skolealder for hver person på 80 år +

Averøy kommune har tatt viktige organisasjonsmessige og strukturelle grep både i barnehage- og grunnskole i møte med denne utviklingen. Mer fokus på kvalitet, forebygging, effektivitet og ikke minst gode lærings- og arbeidsmiljø – rammer for en god oppvekst.

Det er en stor utfordring å omstille seg i tide, være i forkant med planlegging og tiltak, slik at vi er så treffsikre og kostnadseffektive som mulig. **Hvor rask kommunene er til å omstille seg, er i stor grad avhengig av hvor mye/lite penger man har til disposisjon.**

God oppvekst

Gode helsetjenester, barnehager og skoler, nærmiljø, kultur- og fritidstilbud og trygge familier er viktige rammer for en god oppvekst. Vedtatt kommuneplan og oppvekstplan har tydelige mål og strategier for dette.

Kårvåg barneskole er nå klar til innflytting, og er den største investeringen Averøy kommune noensinne har tatt. Den øker kommunens gjeldsbelastning betraktelig, men er først og fremst en investering i god utdanning, god oppvekst, arbeidsmiljø, nærmiljø og folkehelse.

Forebygging og økt satsing på psykisk helse

Barnevernsreformen trådte i kraft 1.1.2022. Kommunene har fått mer ansvar på barnevernsområdet. Reformen skal bidra til å styrke arbeid med forebygging og tidlig innsats. Gode barnehager og skoler er forebyggende i seg selv og som gjelder alle barn. Barn er først og fremst foreldrenes ansvar, foreldrekompetanse kan ikke undervurderes. Forebyggende arbeid er prioritert i kommunens oppvekstplan (vedtatt 2021) og i alle tjenester. Forebygging virker aller best når vi starter så tidlig som mulig, på helsestasjonen, opp mot den enkelte familie, i barnehager og skoler. Averøy kommune kan vise til: økt stillingsstørrelse for jordmor, familieveileder og kommunepsykolog. I 2022 fikk kommunen tilskudd fra helsedirektoratet i arbeidet med å styrke helsestasjon- og skolehelsetjenesten. Prosjektet startet opp i høst.

Psykisk helse og spesielt barn og unges psykiske helse er et nasjonalt satsningsområde, blant annet i form av kompetanseheving på forebygging og behandling. På ungdomsskolen har vi svært positive erfaringer med å ha faste dager for helsesykepleier og kommunepsykolog, i tillegg er skolen godt i gang med

prosjektet «Robust ungdom» Miljøarbeidet i skolene er styrket. Framover skal også satsingen på psykisk helse på barnetrinnet og i barnehagene styrkes, med blant annet å etablere et psykisk helseteam for barn og unge. Barn- og unges helsetjeneste er et tiltak og samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten (BUP) og kommunene i regionen.

Barnevernsreformen pålegger også kommunene å vedta en plan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Planen skal bidra til en overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og fordelingen av kommunens ressurser til dette arbeidet. Planen blir et viktig verktøy for å sikre forpliktende og systematisk innsats for å legge til rette for helhetlige tjenester.

Et grunnprinsipp bak 2030-agendaen (FNs bærekraftsmål) er at ingen skal utelates –

leave no one behind. Det betyr at den utviklingen vi oppnår i årene som kommer, ikke skal gå på bekostningen av enkeltpersoner, grupper eller land – og spesielt komme de mest sårbare og marginale til gode. Slik sett kan det være at vi i Averøy bør løfte frem og stille spørsmål ved hvordan vi jobber for å nå dette målet, også lokalt. Fattigdom og fysisk/psykisk helse henger ofte sammen, og er et viktig element i vårt forebyggende arbeid.

Lengst mulig i eget hjem – med trygghet og kvalitet

Forebyggende arbeid rettet mot den eldre delen av befolkningen må i årene framover styrkes ytterligere. Målet i kommuneplanen og videreført i omsorgsplanen, er at **alle skal bo lengst mulig i eget hjem**. Dette er også en klar forventning i reformen «Leve hele livet». Derfor må vi ha en differensiert omsorgstrapp med flere tiltak på det nederste nivået (forebygging) og styrke hjemmebaserte tjenester. Det øverste nivået, sykehjemsplass, skal først tildeles når en person har omfattende behov for døgnkontinuerlig bistand og helsehjelp.

Både lokalt og nasjonalt har økt behov for helse- og omsorgstjenester over mange år blitt løst med økt bemanning, og det er forventet ut fra demografien at behovet for årsverk fram mot 2060 vil dobles. Det sier seg selv at det ikke vil være bærekraftig at

over 30 % av arbeidsstyrken blir bundet opp av helse- og omsorgstjenestene. Norge er OECD-landet med høyest andel av arbeidsstyrken ansatt i helsesektoren, ifølge rapporten [Bemanningsutfordringene i helse- og omsorgssektoren – utfordringsbildet og løsningsdimensjoner](#) som ble presentert for KS, Spekter og stortingets sosialkomité denne høsten (2022).

Det er allerede stor mangel på arbeidskraft i helsesektoren, en stor utfordring som våre ledere må løse fra dag til dag. Det haster med omstilling for å dempe bemanningsutfordringene, løsninger vi må finne gjennom innovasjon, arbeidstidsordninger, organisering og oppgavefordeling, samhandling, teknologi, brukermedvirkning, utdanning, finansiering og samarbeid med frivilligheten.

En utfordring de siste årene har vært veksten i bruk av hjemmetjenester for personer i aldersgruppen 0-66 år. I 2021 var 44,4 % av brukerne til hjemmetjenester i Averøy kommune i aldersgruppen 0 - 66 år.

Teknologi

Averøy er allerede godt i gang med å ta i bruk velferdsteknologi der det er formålstjenlig, og kan avlaste en allerede hardt presset helse- og omsorgstjeneste. Både kommuneøkonomi og rekrutteringsutfordringer krever denne omstillingen, men bruken skal alltid vurderes opp mot faglig forsvarlighet. Digitalisering av prosesser og økt bruk av velferdsteknologi gir noe økte kostnader i form av nye systemer, lisenser, opplæring, vedlikehold og nytt utstyr. Når bredbåndsutbyggingen blir fullført, vil nærmere 90 % av husstandene i kommunen ha bredbåndstilknytning.

Må, bør, kan

Samfunnets evne til å konsumere tjenester kan være ubegrenset, og behov er ikke alltid nødvendige lovpålagte behov. Det er en vanlig misforståelse å tro at all etterspørsel er jobb som må utføres – av kommunen. Kommunen skal først og fremst ivareta forsvarlighet innen de områder det er satt myndighetskrav bak. Det er tjenester kommunen MÅ utføre.

De såkalte BØR-oppgavene er gjerne interne krav, faglige og etiske standarder som både ansatte, ledere og folkevalgte setter. Det er selvsagt krevende å utfordre denne standarden, men nødvendig når ressursene ikke strekker til.

Vi må ha evnen til å skille mellom «falske» og reelle behov. KAN-tjenester er typiske samfunnskrav, tilleggstjenester og oppgaver som enkelte mener kommunen skal løse, langt utenfor det som ligger innenfor myndighetskrav. Noen få «rike» kommuner har økonomi til å sette en slik standard. Kapasitet skaper behov!

Kommune 3.0

Noe av morgendagens løsninger ligger innenfor begrepet «Kommune 3.0» der kommune og lokalsamfunn, frivillige krefter løser oppgaver sammen gjennom samarbeidsavtaler, driftsavtaler o.l. Dette er ikke ukjent i Averøy. På kulturområdet har vi allerede flere samarbeidsavtaler og driftsavtaler som gjelder skjøtsel og drift av kulturminner, kulturmiljø, turstier og aktiviteter. Frivillige lag, organisasjoner og personer bidrar til trivsel, aktivitet, trygghet, inkludering og omsorg. Dette er vi svært avhengige av i årene framover, både innenfor kommunens satsingsområder og i den daglige oppgaveløsningen. Med etablering av Averøy frivilligsentral har kommunen en viktig aktør i lokalsamfunnet for trivsel, aktivitet, integrering og samarbeid. Frivillig sektor er limet i lokalsamfunnet og gir et viktig bidrag inn mot flere av bærekraftsmålene. Engasjerte og aktive innbyggere gir gode lokalsamfunn.

1.2. Kommuneøkonomien – utviklingstrekk

I statsbudsjettet for 2022 er det lagt opp til en vekst i kommunesektorens (kommuner og fylkeskommuner) frie inntekter på 2,0 milliarder kroner. Veksten i de frie inntektene er nederst i intervallet som ble signalisert i Kommuneproposisjonen 2021. I tråd med etablert praksis regnes veksten i inntektene fra anslått nivå på kommunesektorens inntekter i 2020 etter Stortingets behandling av *Revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2020*.

Kommunenes vekst i de frie inntektene er på 1,6 milliarder kroner. Økte demografi- og pensjonskostnader tilsvarer 1,3 milliarder kroner av økningen. Innenfor denne veksten ønskes det også særlig satsing på barn og unges psykiske helse med 100 millioner kroner, og med bl.a. denne satsingen er veksten underfinansiert og avhengig av at kommunen selv finner handlingsrom gjennom effektivisering på andre felt.

Den kommunale skattøren for personlig skattytere økes fra 10,95 til 11,15 %. Skatteinntektene (skatt og eiendomsskatt) anslås etter dette å utgjøre 43 % av kommunenes samlede inntekter i 2023.

1.3. Økonomisk situasjon i Averøy

Den nye kommuneloven inneholder flere bestemmelser som skal sikre en mer langsiktig økonomisk styring. Det er krav om at «den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid». Kommuner med dårlig økonomistyring blir tidlig fanget opp og flere vil trolig komme på ROBEK (Register for godkjenning og kontroll).

Averøy kommune sin økonomiske situasjon har i lang tid vært god. Vi har gått med overskudd i drift i over 10 år, men status så langt tilsier at vi går mot et merforbruk i 2022, som vil bli dekt opp ved bruk av disposisjonsfond. Den økonomiske situasjonen for Averøy kommune er derfor stram nok, og vi må arbeide aktivt for å bedre dette.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat (NDR) er driftsinntekter minus driftsutgifter, renter og avdrag. NDR viser hvor mye som er igjen til å investere eller bygge opp disposisjonsfond. Det oppgis ofte i prosent av driftsutgiftene og anbefales å være minst 1,75 % hvert år. Dette tilsier et NDR på ca. 9,1 millioner kroner for Averøy kommune i 2023. Vi ser at vi har en utfordring i å oppnå dette i årene som kommer, da det første året i økonomiplanen har vi NDR på 0,8 %. Dette på grunn av økning på en del kostnadsdrivende områder som spesialpedagogiske tiltak i skole og barnehage, og mot ressurskrevende tjenestemottakere.

Kommunens resultater de siste årene er reddet av høyere skatteinntekter enn beregnet.

Gjeld

Gjeldsgrad måler hvor mye gjeld kommunen har i forhold til inntektene. Når gjelden øker, og rentenivået øker kraftig, medfører det at en større del av driftsbudsjettet må brukes til å betale renter og avdrag. Det betyr i praksis kutt i

stillinger og reduksjon på kvaliteten i tjenestene. Ved inngangen av 2022, har kommunen en gjeld på ca. 595 millioner kroner. Ved utgangen av

økonomiplanperioden, vil dette øke til ca. 790 millioner kroner. Det vil si en økning fra ca. 102.894 kroner pr innbygger til 135.300 kroner pr innbygger. Dette vil selvsagt medføre at vi må justere vårt driftsnivå i årene som kommer.

Garantiansvar, likviditet, underskudd/overskudd

Kommunen har i flere år drevet godt økonomisk, noe som vises i et årlig overskudd de siste 10 årene. Ved utgangen av 2021 hadde kommunen et garantiansvar på 22,2 millioner kroner fordelt på Mobarn BA, Unika AS, Kristiansund og Nordmøre havn, ReMidt, leiligheter i Villa Kårvåg og Langnesveien veilysforening. Det er også stilt bankgaranti til flytting av skolemuseet, ny fotballhall til AK og garantier Indre Averøy vannverk, men disse er ikke utløst så langt. Garantiansvaret til Averøy kommune har ikke økt i 2022.

Likviditeten til Averøy kommune er ikke bra, vi har så langt ikke problemer med å forsvare de løpende fordringer, men det er viktig å styrke likviditeten. Vi har en arbeidskapital på 9,5 % av samlede inntekter ved utgangen av 2021. Det er en nedgang på 9,9 %-poeng fra 2020. Det kan være behov for å ta opp likviditetslån i 2023 for å kunne ivareta de løpende forpliktelsene.

Disposisjonsfond

Ved utgangen av 2021 var det satt av 48,8 millioner kroner på disposisjonsfond (inkludert 30,2 millioner kroner fra Atlanterhavstunellen). Havbruksfondet utgjør 1,9 millioner av dette, men er vedtatt brukt i 2022. Kommunen vil motta 6,0 millioner fra Havbruksfondet i år. Dette er en reduksjon på 6,0 millioner kroner i forhold til vedtatt budsjett. For 2022 har kommunestyret vedtatt å bruke totalt 24,9 millioner kroner av disposisjonsfondet (inkl. Havbruksfond).

Pris og lønnsvekst:

Den samlede pris- og kostnadsveksten (deflator) anslås til 3,7 % for 2022. Av dette er forventet lønnsvekst på 4,2 % og forventet prisvekst på 3,0 %. Enhetene er ikke fullt ut kompensert for lønnsveksten i budsjettet. Men det er satt av 8,5 millioner kroner på fellesområdet for å dekke lønnsoppjøret for 2023.

Enhetene har i mindre grad fått kompensasjon for prisvekst. Kun prisjustering for løpende avtaler og aktivitetsendring. Dette kan delvis ses på som reelt kutt på enhetene.

Konsekvensjustert budsjett

Enhetene har i utgangspunktet laget et konsekvensjustert budsjett for neste år. Det vil si videreføring av årets driftsbudsjett, med enkelte justeringer. Når det kun er små justeringer, ligger dette inn i den enkeltes enhets forslag. Ved vesentlige endringer har enhetene laget et tiltak, som viser endringen både i tekst og tall. Denne oversikten ligger som vedlegg.

Når enhetene har videreført dagens drift og korrigert for nye lovpålagte oppgaver, nye brukere o.l., har vi et konsekvensjustert budsjett som viser ca. 8,9 millioner kroner i underdekning. Legger vi i tillegg inn konsekvensene for investeringsforslaget og noen andre driftstiltak som er valgt, er underdekningen på 12,0 millioner kroner. 1,6 millioner kroner er knyttet til finansielle transaksjoner i forbindelse med investering. Reduksjonen i driftsbudsjettet fordelt på enhetene utgjør i overkant av 15,2 millioner kroner.

Finans

Prognosene for netto premieavvik i økonomiplanperioden tilsier at vi kan forvente en regnskapsteknisk inntekt på dette. I økonomiplanen har vi lagt inn en forventet inntekt på ca. 18,2 millioner kroner i 2023. Utfordringen er at denne reduseres med ca. 11,8 millioner kroner i 2024. Ved utgangen av 2021 vil vi ha et samlet premieavvik på 45,1 millioner kroner. Dette har samlet medført positivt resultat over år, men skal tilbakeføres over 7 år. Dette er en av årsakene til at premieavviket reduseres mye fra 2023-24. Det høye premieavviket er også med å skape den likviditetsmessige utfordringen, siden dette er bare regnskapsmessige beregninger som ikke medfører økte midler på bankkontoen til kommunen.

Erfaringstall tilsier at statens forventede skatteinntekter blir en god del høyere enn statsbudsjettet viser. Det er lagt inn en innbyggervekst de neste årene. Det er derfor

lagt inn en forventet økning i skatteinntektene og rammetilskudd på 5,0 millioner kroner i 2023. Det er også uttalt fra sentrale myndigheter at kommunene skal få en realvekst på mellom 1 – 1,5 % årlig. Selv om det for 2023 kun er lagt inn en realvekst på 0,6 %, har vi lagt inn forventninger på en økning på 1,0 % fra 2024 og resten av økonomiplanperioden. Dette utgjør ca. 4 millioner kroner årlig fra 2024-26.

Valgte investeringstiltak medfører en økning i renter og avdrag i økonomiplanperioden. For 2023 vil investeringen belaste budsjettet med 1,3 millioner kroner i finanskostnader. Dette vil øke til henholdsvis 4,7 millioner kroner i 2024, 6,3 millioner kroner i 2025 og 9,2 millioner kroner i 2026.

Se samtlige elementer og endringer i driftsbudsjettet i vedlegg «Valgte driftstiltak».

1.4 KOSTRA med kommentarer

Detaljerte kostratall i eget vedlegg.

Økonomi

Kommunestyret har vedtatt at netto driftsresultat er på minimum 1,75 % av brutto driftsinntekter over tid. Averøy kommune har hatt en nedgang de siste årene på dette, med unntak av 2018 og 2020. Dette skyldes hovedsakelig utbetalingen fra Havbruksfondet og Atlanterhavstunellen. Vi må tilstrebe å styrke netto driftsresultat. Kommunedirektørens budsjett for 2023 tilsier et netto driftsresultat på 0,8 %. Vi setter av 4,2 millioner kroner til disposisjonsfondet i 2023. Av dette er 2,6 millioner kroner budsjettet mindreforbruk. For resten av perioden er det foreslått å sette av 0,1 millioner kroner i 2024, 1,7 i 2025 og 0,5 i 2026. Videre i økonomiplan viser et netto driftsresultat på henholdsvis 1,2 % i 2024, 1,1 % i 2025 og 1,5 % i 2026.

De andre økonomiske nøkkeltallene viser at vi ikke er dårlig stilt, men at det er viktig å ha fokus på de fremtidige utfordringene.

Helse og omsorg

Averøy kommune bruker nå en større andel av sin netto driftsramme til helse- og omsorgstjenester enn KOSTRA-gruppe 1, som er kommuner som Averøy kan

sammenlignes med (i fortsettelsen beskrevet som gruppe 1) og landsgjennomsnittet. Våre ansatte har høy formell kompetanse. Andelen av kommunens budsjett som går til helse- og omsorgstjenester har økt noe de siste årene. Dette er i tråd med befolkningsutviklingen.

Hjemmetjenesten har flere brukere enn landsgjennomsnittet, men en stor og økende andel går til brukere i aldersgruppen 0-66 år (liten nedgang i 2021). Averøy har en høyere andel innbyggerne over 80 år som bor på sykehjem enn gruppe 1 og landsgjennomsnittet. Dette samsvarer godt med at vi har forholdsvis få omsorgsboliger med bemanning, slik at terskelen for å innvilge sykehjemsplass blir lavere for enkelte brukergrupper. Kostnadene på sykehjemmet ligger signifikant under snittet for gruppe 1 og landsgjennomsnittet.

Grunnskole

Andelen av kommunens netto driftsutgifter som går til skole er stigende, og vi bruker fremdeles vesentlig over gruppe 1 og landsgjennomsnitt. Kostnadene pr barn i alderen 6-15 år er også godt over landsgjennomsnittet. Mye av dette henger sammen med skolestruktur, og vi forventer at vi vil nærmer oss landsgjennomsnittet når vår nye barneskole blir tatt i bruk. En forholdsvis høy andel av elevene mottar spesialundervisning, men andelen har gått noe ned de siste årene. Dette følges opp tett, og vi må se på tiltak som kan redusere denne andelen ytterligere. I denne sammenhengen må også friskolen nevnes (tapte inntekter pr elev + skoleskyss og spesialundervisning). Averøyskolen viser gode resultater på nasjonale prøver i lesing og regning, og ligger noe over gruppe 1 og landsgjennomsnitt i forhold til gjennomsnittlig grunnskolepoeng for avgangselevne.

Barnehage

En stor andel av barna i Averøy kommune benytter seg av barnehagetilbudet i kommunen. To tredjedeler av barna går i private barnehager. Barnehagene er bemannet likt med landsgjennomsnittet. Andelen av kommunens netto driftsutgifter har gått ned de siste årene, dette harmonerer godt med nedgangen i barnetall og

fødsler. Kostnadene pr innbygger 1 - 5 år i Averøy ligger noe under gruppe 1 og landsnittet.

Barnevern

Andelen av kommunens netto driftsutgifter som brukes til barnevern er redusert de siste årene, og kommunen bruker mindre enn gruppe 1 og landsgjennomsnittet til dette formålet. Færre saker blir meldt inn/undersøkt enn gruppe 1 og landsgjennomsnitt, og vi bruker vesentlig mindre på barn som er plassert utenfor hjemmet enn gruppe 1 og landsgjennomsnitt, og saksbehandlingstiden har forbedret seg og gått ned og det er en liten andel fristbrudd.

Kultur

Området er over tid prioritert lavt budsjettmessig i Averøy kommune. Kommunen ligger vesentlig under landsgjennomsnittet i avsatt andel av netto driftsutgifter. Det meste av midlene går til drift av bibliotek, kulturskole og tilskudd til lag og foreninger. Kulturskolen har et tilbud som benyttes av en langt større andel enn gjennomsnittet i landet for barn i alderen 6 -15 år.

Sosialtjenesten

Antallet sosialhjelpsmottakere har vært stabilt de siste årene, men det er en økning blant både voksne og ungdom i 2021. Antallet barn som bor i familier som mottar sosialhjelp gikk ned i 2021. Fra NAV viser tall at tre av fire under 30 år med såkalte arbeidsavklaringspenger har psykisk lidelse som hovedutfordring.

Plan og byggesak

Saksbehandlingstiden har også hatt en negativ utvikling i 2021. Området er i budsjettet for 2022 styrket med en saksbehandler, og vi forventer bedring i saksbehandlingstid framover. Vi ser en relativt kraftig økning i byggesøknader med 3 ukers-frist, og dette har ført til at avdelingen ikke klarer å holde fristene i forhold til denne type søknader, men også dette forventer vi vil bedre seg framover.

2. Økonomiplanen

Hovedkravet til budsjettet og økonomiplanen er at kommunen har kontroll med kostnadene de neste fire årene. Kravet i ny kommunelov til langsiktighet består i utgangspunktet av fire regler:

Økonomien skal forvaltes slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid (§ 14-1)

Det skal vedtas finansielle måltall for hvordan kommunens økonomi bør utvikle seg (§ 14-2)

Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, og strategier skal følges opp (§ 14-4)

Budsjettet skal dekke avsetninger for en god økonomiforvaltning. Investeringer skal over tid ha en egenfinansiering som ivaretar den økonomiske handleevnen (§ 14-10)

Finansielle måltall vil bli lagt fram tidlig 2022 i forbindelse med Resultat- og utviklingsplan 2021 – 2022.

2.1 Driftsbudsjettet – valgte tiltak

Oversikten og kommentarene til utvalgte Kostratall, viser i hovedsak at Averøy kommune har god kvalitet på sine tjenester. Brukerundersøkelser, nasjonale prøver for skolene, foreldre- og elevundersøkelser, tilsyn, forvaltningsrevisjoner måler også lovlighet, kvalitet og omfang på tjenestene våre. Inntrykket er at Averøy kommune har et godt omdømme. Vi har motiverte og dyktige ansatte. Innmeldte behov fra enhetene er vurdert ut fra lovkrav, kvalitet, satsinger i vedtatte planer og nasjonale føringer gjennom statsbudsjettet. De fleste av tiltakene fra enhetene kommentert under, og er ytterligere beskrevet i vedlegg «valgte driftstiltak».

Sentraladministrasjonen

Nye driftstiltak i sentraladministrasjonen

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
Folkevalgte				
Økte utgifter sekretariat kontrollutvalg	41,0	41,0	41,0	41,0
Kommunedirektøren				
Prosjekt oppgavegjennomgang organisering H&O	250,0			
NIPR - helseressurs og samfunnsplan	105,0	105,0	105,0	105,0
IT-avdelingen				
Azure servere	90,0	90,0	90,0	90,0
Vedlikehold av kjernenettverk	-	16,0	16,0	16,0
Nye trådløse aksesspunkter	-	11,0	11,0	11,0
Fellesutgifter				
Ungdomsressurs sykehjem og hjemmetjenesten	699,5	699,5	699,5	699,5
Redusert sommerjobb for ungdom (rest etter reduksjon kr 200.000)	- 300,0	- 300,0	- 300,0	- 300,0
Premieavvik	-18 161,2	-6 407,6	-8 099,7	-7 122,1
Avsetning lønnsoppgjør	8 490,4	8 490,4	8 490,4	8 490,4

Organisering og oppgavefordeling helse- og omsorgstjenester

Ett av tiltakene i arbeidsgiverstrategiens handlingsplan (tiltak nr. 1 under punktet fleksibilitet) er gjennomgang av organisasjonsstruktur og lederansvar/oppgaver. Det er allerede gjort et forarbeid blant ledere og sentrale fagpersoner innen forebygging og helse- og omsorgstjeneste i forhold til en gjennomgang og prosess i forbindelse med dette arbeidet. Målet er å ha et forslag til organisering og oppgavedeling klar sommeren 2023. Vi har god erfaring med å innhente eksterne prosessveiledere (f.eks i prosessen med arbeidsgiverstrategi) for å få avstand og habilitet nok til organisasjonen. Vi foreslår å sette av kr. 250 000 til dette arbeidet som er lagt under sentraladministrasjonen.

Det er svært positive erfaringer med sommerjobb for ungdom. Å styrke tiltak som bidrar til at våre unge får kjennskap til det lokale arbeidslivet er sentralt i kommuneplanen. Tiltaket er også positivt for identitet, inkludering og rekruttering og er bra for arbeidsmiljø og trivsel for våre tjenestemottakere. Det er ønske om å gjøre

om deler av ordningen til å gjelde helger gjennom hele året, da “trykket” kan bli vel stort i løpet av sommerferien. Hjemmetjeneste og sykehjem vil gi de unge best mulig og faglig støtte på denne måten, og det er bra for beboerne med kjente personer gjennom hele året.

Oppvekst og kultur

Nye driftstiltak i oppvekst og kultur:

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
Felles skole og barnehage				
Utstyr helsestasjon og skolehelsetjeneste	40,0			
Kårvåg skole				
25 % merkantil ressurs	74,6	179,1	179,1	179,1
Kårvåg barnehage				
Barnestoler	15,0			

De to kommunale barnehagene, Bremsnes og Kårvåg har fylt opp plassene for barnehageåret 2022/2023 og har begge meget gode resultater på de årlige foreldreundersøkelsene. Kårvåg barnehage er betydelig rehabilitert både ute og inne og Bremsnes barnehage har også fått et helt nytt og flott uteområde.

Endringer innen skole og barnehager blir ellers fanget opp ved budsjettjustering når konsekvenser av barnehageopptak til våren og nytt barnehage- og skoleår er klart.

I tråd med barnevernreformen og ytterligere prioritering av forebygging skal kommunen i 2023 vedta en plan/strategi for forebygging av omsorgssvikt. Vi beregner ingen ekstra kostnader til dette arbeidet.

Kulturskole

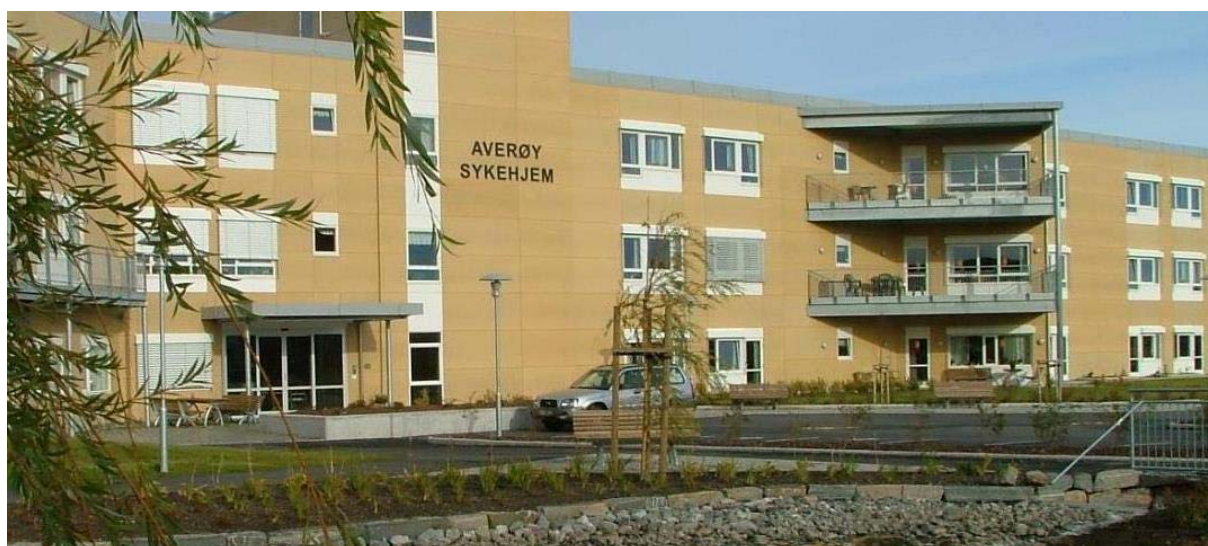
Ingen nye tiltak, men det blir et stort løft for kulturskolen å få egen base i den nye barneskolen på Kårvåg.

Helse og omsorg

Nye driftstiltak i helse og omsorg:

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
Legesenter				
Kommunalt legesenter	3 484,7	3 484,7	3 484,7	3 484,7
Tildeling				
Helseplattformen		3 304,0	3 804,0	804,0
Sykehjemmet				
Økt turnustillegg etter lønnsoppgjøret	1 089,1	1 089,1	1 089,1	1 089,1
Hjemmetjenesten				
Styrking av hjemmetjenestene med 1 årsverk	787,6	787,6	787,6	787,6
Økt turnustillegg etter lønnsoppgjøret	623,6	623,6	623,6	623,6
Konsekvens av kjøp av el-biler. Reduserer budsjett 50 %		-532,5	-532,5	-532,5
Bo- og habilitering				
Økt turnustillegg etter lønnsoppgjøret	1 380,1	1 380,1	1 380,1	1 380,1
Konsekvens av kjøp av el-biler. Reduserer budsjett 50 %		-83,5	-83,5	-83,5

Hjemmetjenesten: For å nå målet om at våre innbyggere skal være i stand til å bo lengst mulig i eget hjem er det avgjørende å ha en hjemmetjeneste som har et differensiert tilbud når det gjelder å forebygge mot institusjonsplassering og sykehusinnleggelse. Tjenesten har kommet langt i bruk av velferdsteknologi og

andre innovative løsninger, har etablert eget "innsatsteam" og styrket IT-kompetansen (felles for alle helse- og omsorgstjenestene).

Tjenesten melder behov for å øke stillingsressursene for demens- og kreftkoordinatorer. Psykisk helse melder om stor pågang og ønsker en ekstra stilling psykisk sykepleier.

Det er valgt å styrke tjenesten tilsvarende 1/1-stilling, slik at tjenesten selv kan prioritere fordelingen.

Sykehjemmet:

Sykehjemmet har meldt inn behov for flere sykesenger, økt merkantil ressurs, fagsykepleier, utskifting av løfteheiser og dampovn og program for kontroll av elektromedisinsk utstyr. Det er satt av 500 000 kroner årlig i investeringsbudsjettet til fornyelse av utstyr innen helse og omsorgstjenestene. Noen av de meldte tiltakene kan belastes denne budsjettposten.

Kommunalt legesenter:

Kommunestyret har vedtatt kommunal drift av fastlegetjenesten. I denne sammenheng er det nå gjennomført forhandlinger om oppkjøp av de tre siste private hjemlene, og det er utarbeidet et rammeverk i forhold til lønn og arbeidsbetingelser for legene som kommunalt ansatte. Listelengden er kraftig redusert og det er opprettet nye kommunale legestillinger som skal dekke behovet for våre innbyggere. Lønns- og arbeidsbetingelser er lagt på et konkurransedyktig nivå, og vi håper at vi nå klarer å rekruttere til stillingene etter en lengre ustabil periode for tjenesten. Det er en kraftig utgiftsøkning knyttet til omleggingen, men vi har tro på at grunnfinansieringen blir styrket i årene framover. I statsbudsjettet for 2023 utgjør økningen i statlig finansiering ca 0,6 millioner.

Tildelingstjenesten fikk styrket budsjettet i 2022 til betaling for overliggerdøgn. Averøy har jevnt over vært i stand til å ta imot utskrivingsklare pasienter, unntaket

har vært knyttet til pandemiperioden. Denne situasjonen har nå stabilisert seg, men er samtidig sårbar for svingninger i behov.

Driftsutgifter til Helseplattformen er lagt inn med virkning fra 2024. Det er forholdsvis store driftsutgifter knyttet til drift i første året ved innføringen. Vi har derfor valgt å dele dette over to år i økonomiplanen. Dette samsvarer med framdriftsplanen for innføring.

Plan og utvikling

Nye driftstiltak plan og teknisk:

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
Plan og utvikling				
Plankostnader - 2 næringsarealer Kårvåg	560,0			
Gebyrinntekt	- 560,0			
Bygg				
Forbedring av mannskapssituasjon på skoleområde ved utleie av idrettsanlegg osv	490,6	654,1	654,1	654,1
Selvkost				
Ny stilling avløp	654,1	654,1	654,1	654,1
Finansiering	-654,1	-654,1	-654,1	-654,1

Plankostnader næringsarealer Kårvåg, vedtak i 2022

Kirkelig fellesråd

Kirkelig fellesråd har meldt inn flere driftstiltak: styrket administrasjonsressurs i 2023, omlegging av steinmur Bremsnes og økt stillingsressurs for kantor (organist). Kirkelig fellesråd sitt innspill til budsjett og økonomiplan ligger som eget vedlegg. Detaljene på de enkelte tiltakene ligger i vedlegget "Ikke valgte driftstiltak".

2.2. Satsingsområder i kommuneplanen

Folkehelse, natur- og miljø, reduksjon av klimagassutslipp og miljøvennlig energiomlegging er gjennomgående tema. Gjennom årlig finansiering av stilling som rådgiver for samfunnsutvikling har kommunestyret fra 2021 styrket administrasjonens kapasitet til arbeid med samfunnsutvikling, næring og kultur. Kommunestyret må årlig vurdere oppfølging/finansiering av øvrige strategier/tiltak i kommuneplanens samfunnsdel.

Midler fra Havbruksfondet kan være egnet å bruke til samfunnsutvikling og tiltak som ikke belaster driftsbudsjettet. Det er ikke ubrukte midler igjen på fondet fra tidligere år. Vi ser også at bevilgningene for 2022 blir ca.

6 millioner kroner lavere enn forutsatt i budsjettet. I økonomiplan er det satt av 1,3 millioner kroner i 2023, 5,4 i 2024, 3,5 i 2025 og 6,8 i 2026 til disposisjonsfond som tilsvarer forventet overføring fra Havbruksfondet, fratrukket det som er bevilget tidligere.

I tillegg til enhetenes drift er det flere tiltak på gang innen satsingene i kommuneplanen (ikke uttømmende):

Trygghet, tilhørighet og fellesskap:

- Innsats mot ungdom og lokalt næringsliv (sommerjobb og ungdomsfiske).
- Trygg og god oppvekst og alderdom (forebygging og frivillighet).
- Trygge og miljøvennlige transportløsninger (elbusser og elsykler).
- Andel elbiler på dagens nivå eller høyere (ladepunkter og elbiler i tjenestene)
- Deltakelse i statsforvalterens prosjekt "klimasnu".
- Samarbeidsavtaler/driftsavtaler med frivillige.

Kommunesenteret og bygdene:

- Videre arbeid med fysiske tiltak i Bruhagen sentrum, søke samarbeid og medfinansiering med fylkeskommunens program for tettstedsutvikling.
- Tursti langs vannveien Bruhagen.
- Flere boliger i sentrum.
- Gang- og sykkelveier.
- Standardheving på veinettet.

Ungdom og kultur:

- Bærekraftig styrking av kollektivtilbudet knyttet til barn og unges fritidsreiser.
- Flere lavterskel-aktivitets- og fritidstilbud i nærmiljøet (Bruhagen-tiltakene, kunstgress/fridrett, Ung-kunst og ikke minst medvirkning)
- Museum, bibliotek og uformelle møteplasser.
- Oppgradering samfunnssalen (tilstandsrapport og behovsanalyse).

Næringsliv:

- Reguleringsplaner og tilrettelegging for grønne næringer.
- Reiselivsstrategi - bærekraftig turisme (dialog med KNN).
- Tilskuddsordning unge fiskere, spesielt kvinner (ungdomsfisk og jentecamp - Nordmøre fiskebåt).
- Ivareta og utvikle mangfoldet i lokalt næringsliv (næringsfond, tilrettelegging og dialog, Hopp-id, møtearena).

3. Balansering av driftsbudsjettet

For å balansere budsjettet for 2023 ble våre ledere bedt om å komme med innsparringstiltak tilsvarende 4 % av sine netto budsjetter. Etter gjentatte "ostehøvelkutt" gjennom mange år, er det lite igjen på driftspostene. Det er nødvendig med konkrete og varige kutt og strukturelle endringer.

I arbeidet med å balansere budsjettet har kommunedirektøren, sammen med ledergruppen, pekt på innsparringstiltak som kan forsvares ut fra målene i

kommuneplanen, enhetenes satsingsområder og mål, konsekvenser, lovlighet, demografiske utviklingstrekk og statistiske fakta (KOSTRA).

Budsjettet har en dreining av mindre utgifter til skole i årene framover og mer til forebygging og helse- og omsorgstjenester. Det andre hovedgrepet er å styrke opptrening og behandling for hjemmeboende etter sykehusopphold o.l, i tillegg dreie innsatsen mer mot teknologiske løsninger og informasjon om hvordan hver enkelt tar vare på sin egen helse (lengst mulig i eget hjem). De største innsparingstiltakene og konsekvensene er kommentert. Mindre innsparinger kan leses i kommentarfeltet i tabellen i vedlegget «valgte innsparingsforslag».

Finans

Prognosene for netto premieavvik i økonomiplanperioden tilsier at vi kan forvente en regnskapsteknisk inntekt på dette. I økonomiplanen har vi lagt inn en forventet inntekt på ca. 16 millioner kroner årlig.

Valgte investeringstiltak medfører en økning i renter og avdrag i økonomiplanperioden. For 2023 vil investeringen belaste budsjettet med 1,3 millioner kroner i finanskostnader. Dette vil øke til henholdsvis 4,7 millioner kroner i 2024, 6,3 millioner kroner i 2025 og 9,2 millioner kroner i 2026.

Se samtlige elementer og endringer i driftsbudsjettet i vedlegg «Valgte driftstiltak».

Realvekst frie inntekter

Statsbudsjettet legger opp til en realvekst av kommunenes overføringer på vel 0,6 % i 2023. I resten av økonomiplanperioden har vi lagt inn en økning på 1,0 % årlig. Dette utgjør ca. 4 millioner kroner årlig fra 2024-26.

Skatteinntekter

Erfaringstall tilsier at statens forventede skatteinntekter blir en god del høyere enn statsbudsjettet viser. Kommunedirektøren har derfor lagt inn en forventet økning i skatteinntektene på 5,0 millioner kroner årlig. Det er usikkert om de økte inntektene kommer som skatteinntekter eller økt inntektsutjevning.

Refinansiere lån fastrente

Kommunen har 79,0 % av lånegjelden knyttet til fastrente med rentebinding mer enn 1 år. Dette demper de store konsekvensene av renteoppgangen vi har hatt den siste tiden. Men vi vil merke dette på nye lån som vi skal ta opp i perioden.

Folketall

Kommunedirektøren følger SSBs prognoser for folketallsutviklingen og forventer en svak vekst i årene som kommer.

Frie inntekter

Eiendomsskatten er beregnet til ca. 25,7 millioner kroner i 2023. Statsbudsjettet ga en økning på 3,75 % i frie inntekter for Averøy eller ca. 13,9 millioner kroner. Til sammen får vi overført 385,6 millioner kroner i 2023. Av dette utgjør rammetilskuddet (inkl. inntektsutjevningen) 194,2 millioner kroner. Skatten utgjør 191,4 millioner kroner.

Vi har ellers andre inntekter som leieinntekter, egenbetaling for kommunale tjenester og andre overføringer fra staten som til sammen utgjør ca. 103,3 millioner kroner.

Innsparinger i enhetene

Innsparingsforslag og konsekvenser er beskrevet av enhetslederne i vedlegg «Valgte innsparingstiltak».

Sentraladministrasjonen

Valgte innsparingstiltak:

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
Kommunedirektøren				
Mindre kjøp av tjenester	-322,4	-322,4	-322,4	-322,4
Økonomikontoret				
Reduserte driftsposter økonomikontoret	-105,8	-105,8	-105,8	-105,8
Servicekontoret				
Innsparingsforslag	-42,0	-42,0	-42,0	-42,0
Fellesutgifter				
Effektivisering av kommunen		-500,0	-1 500,0	-3 000,0

Oppvekst og kultur

Valgte innsparingstiltak:

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
Felles skole og bhg				
Endring antall klasser barneskole	- 468,9	-1 124,1	-1 124,1	-1 124,1
Effekt ny skole og skolestruktur		-2 083,3	-5 000,0	-5 000,0
Bruhagen barneskole				
Kutt i skoleskyss pga. færre elever	-35,0	-35,0	-35,0	-35,0
SFO kun i 38 uker, reduserte åpningstider	- 173,5	- 360,4	- 360,4	- 360,4
Vakant del av SFO-lederstilling	- 146,8	- 146,8	- 146,8	- 146,8
Vakant del av merkantil	- 122,8	- 122,8	- 122,8	- 122,8
Redusert bemanning fra høst 2023	- 144,3	- 345,2	- 345,2	- 345,2
Kutt i assistent vår 2023	- 160,2			
Refusjon ny elev	- 150,0			
Kutt diverse forbruk	-56,5			
Kårvåg skole				
Reduksjon åpningstider SFO	-86,8	- 173,5	- 173,5	- 173,5
Reduksjon av skyss til svømmeopplæring	-29,9	-60,0	-60,0	-60,0
Kutt lærerstilling høst 23	- 225,9	- 494,5	- 494,5	- 494,5
Vakant stilling våren 2023	- 326,3			
Averøy ungdomsskole				
Kutt stilling fagarbeider/assistent	-86,8	- 180,2	- 180,2	- 180,2
Kutt stilling miljøterapeut	-66,7	- 140,2	- 140,2	- 140,2
Kutt stilling lærere	- 790,7	-1 738,3	-1 738,3	-1 738,3
Kutt konto permisjonsvikar	- 253,6	- 253,6	- 253,6	- 253,6
Kutt skyss-ekskursjoner	-26,5	-26,5	-26,5	-26,5
Kårvåg barnehage				
Stengt barnehage jul og påskeuka	- 173,5	- 173,5	- 173,5	- 173,5
Bremsnes barnehage				
Stengt barnehage jul og påskeuka	- 153,5	- 153,5	- 153,5	- 153,5

Tiltak med rød tekst er endret ved behandling av saken i formannskapet.

På grunnskole området er det lagt inn nedgang med 1 klasse fra høsten 2023, dette utgjør kr. 1 100 000. Effektivisering med ny barneskole/skolestruktur er lagt inn med kr. 5 000 000 med helårseffekt fra 2025.

Bruhagen barneskole

Det er også lagt inn et kutt på 989.218 kroner. Dette vil medføre noe reduksjon på bemanningen fra høsten 2023. Det er forventet at enheter som har reserver på disposisjonsfond bruker av disse til mindre budsjettposter som er oppført i listen over «ikke valgte driftstiltak» og «ikke valgte investeringer».

Ungdomsskolen

Det er lagt inn et kutt på 1.224.329. Dette vil medføre noe reduksjon på bemanningen fra høsten 2023. Det er forventet at enheter som har reserver på disposisjonsfond bruker av disse til mindre budsjettposter som er oppført i listen over «ikke valgte driftstiltak» og «ikke valgte investeringer».

Helse og omsorg

Valgte innsparingstiltak:

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
Barnevern				
Redusert behov barnevern		-1 000,0	-1 000,0	-1 000,0
Tildeling				
Overliggere	-132,2	-132,2	-132,2	-132,2
Hjemmetjenesten og sykehjemmet				
Nedleggelse av Langøya boligfelleskap	-2 100,0	-4 200,0	-4 200,0	-4 200,0
Styrket bemanning sykehjemmet som en konsekvens	1 350,0	2 700,0	1 700,0	700,0
Reduksjon hjemmehjelpstjenesten	-875,0	-875,0	-875,0	-875,0
Reduksjon innsatsteam 1,6 årsverk	-775,0	-775,0	-775,0	-775,0
Bo- og habilitering				
Kutt 0,85 årsv Villa Kårvåg	- 522,0	- 522,0	- 522,0	- 522,0
Kutt 1,5 årsv Bruhagen Park	- 911,1	- 911,1	- 911,1	- 911,1
Kutt 1 nattevakt Villa Kårvåg	- 921,2	-1 228,2	-1 228,2	-1 228,2
Effektivisering av botjenesten	-	-2 000,0	-2 000,0	-2 000,0

Tiltak med rød tekst er endret ved behandling av saken i formannskapet.

Sykehjem og hjemmetjeneste

Forslaget om å legge ned Langøy boligfelleskap, betinger at vi styrker bemanningen ved sykehjemmet og tar i bruk dobbeltrom i en periode. Langøy boligfelleskap ble i

forbindelse med pandemien et “mini-sykehjem” med større bemanningsfaktor enn opprinnelig. Det er store utfordringer i f t rekruttering (se beskrivelse fra enheten) og sykehjemmet vil (med litt økte ressurser og tilrettelegging) ha kapasitet til de som har behov for sykehjemsplass. Økning i f t dobbeltrom ved sykehjemmet blir redusert når vi har fått bygget nytt botilbud på Pensjonærheimstomta.

Tiltak med rød tekst er endret ved behandling av saken i formannskapet.

Hjemmehjelpstjenesten er foreslått redusert. Også her har en utfordringer med å rekruttere.

Innsatsteamet har kommet i gang med to årsverk, og en er i gang med rekruttering i et tredje årsverk. For å saldere budsjettet foreslås det at de siste 1,6 årsverkene som er lagt inn i økonomiplanen reduseres inntil videre. Med tre årsverk forventer en å kunne bygge opp et godt tilbud mandag til fredag på dagtid. Dette vil gi oss tid til å komme i gang og evaluere behovet for omfanget av tjenesten, og etablere rutiner for driften. Teamet vil fortsatt ha en tverrfaglig sammensatt kompetanse.

For øvrig bør hjemmetjenesten skjermes for kutt, ut fra at de aller fleste ønsker (og skal ha mulighet til) å bo i eget hjem lengst mulig. Presset på boliger med heldøgns omsorg må løses av hjemmetjenesten, inntil vi får bygget nye omsorgsboliger på *Pensjonærheimstomta*. Budsjettforslaget skjermer tjenestene innenfor psykisk helse og rus. Det er stor økning i henvendelser innen tjenesten.

Botjenesten

Vi har gjennomgått turnus og bemanningsplaner for å se på mulighetene for å redusere ressursbruken. Ved oppstart av nye omsorgsboliger på Bruhagen, vil det oppstå muligheter for å effektivisere ressursbruken noe, knyttet til at basen kan betjene andre bruke i Bruhagenområdet.

Tekniske tjenester

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
Plan og utvikling				
Forslag til innsparingstiltak - Plan og utvikling	- 266,8	- 266,8	- 266,8	- 266,8
Bygg				
Kutt av vakante stillinger renhold	- 364,0	- 364,0	- 364,0	- 364,0
Reduksjon av strømforbruk Bruhagen skoleområde	- 210,0	- 210,0	- 210,0	- 210,0
Kutt av ferievikarer/ekstra hjelp og sykevikarer. Drift	- 171,4	- 171,4	- 171,4	- 171,4
Økt husleie	- 170,0	- 170,0	- 170,0	- 170,0

4. Investeringsbudsjettet

Sentraladministrasjonen

Valgte tiltak:

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
IKT Orkide	1 382,9	857,6	218,4	218,4
Egenkapitalinnskudd KLP	1 100,0	1 100,0	1 100,0	1 100,0
Videreformidlingslån	12 000,0	12 000,0	12 000,0	12 000,0
Oppgradering dataløsning inkl UPS	303,9			

IKT-ORKide

Investering på 463.000 kroner er faste investeringer, vedtatt av styret. Dette gjelder investeringer knyttet til systemer, utstyr og programvare, utbytting av gammelt utstyr og utvidelse av kapasitet på eksisterende utstyr og nye prosjekter.

Vi må ut på ny anbudskonkurranse for Lønn-, Økonomi- og personalsystem i 2023. Avtalen på LØP-systemet går ut ved årsskiftet 2023-24. Dette utgjør den største kostnaden for 2023.

Videreformidlingslån (startlån). Det er satt av 12 millioner kroner årlig til formålet i økonomiplanen.

Egenkapitalinnskudd KLP: Alle eierkommuner i KLP betaler årlig inn et egenkapitalinnskudd til pensjonsselskapet. Dette er ansett som et kjøp av andeler, og føres derfor i investeringsregnskapet. Årlig utgjør dette 1,1 millioner kroner. Dette finansieres av ubundne investeringsfond.

Oppvekst og kultur

Valgte tiltak:

PROSJEKT	2023	2024	2025	2026
Totalreovering av Samfunnssal				8 650,0
Spillemidler				-2 000,0
Oppgradering av belysning Averøy stadion	620,0			
Investering nye digitale tavler	450,0			
Elevpultur Averøy ungdomsskole	150,0			
Bruhagen sentrum - tiltak Straumsvågen nærmiljøområde og Rådhusparken	7 000,0			
Turveg Straumsvågen - Gammelfossen del 5			670,0	
Renovering Averøy ungdomsskole	1 700,0			
Aksjekjøp Nordmøre Museum AS	60,0			

Rehabilitering av samfunnssalen

Dette prosjektet er lagt til 2026 med 8,6 millioner (inkl. spillemidler 2 millioner).

Tiltaket er skjøvet fra 2025 til 2026 som følge av den økonomiske situasjonen og politisk vedtak om prioritering av investeringstiltak.

Renovering Averøy ungdomsskole

Prosjektet gjelder renovering av garderober og WC til lærere på administrasjonsfløy, samt renovering av verkstedene for praktiske, estetiske håndverksfag og yrkesrelaterte fag.

Detaljert beskrivelse av de andre prosjektene står beskrevet i vedlegg «Valgte investeringstiltak».

Helse og omsorg

Valgte tiltak:

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
Nye omsorgsplasser - trinnvis bygging			20 000,0	50 000,0
Bruk av Bremsnes skole til omsorgsformål og tilpasning Gammelveien 15	20 000,0	30 000,0		
Reinvestering av utstyr H&O	500,0	500,0	500,0	500,0

Kjøp av 22 el-biler som erstatning for leasing		11 000,0		
Lukking av brannavvik + utskifting av ventilasjonsanlegg Kårvåg bofelleskap	2 200,0			
Helseplattformen		4 800,0	6 445,0	
Velferdsteknologi	400,0	400,0	400,0	400,0
Kjøp bolig iht KS-sak 49/22	3 200,0			

Nye omsorgsplasser - trinnvis bygging

Averøy kommune har mangel på egnede botilbud for eldre- og andre som ikke kan bo i eget hjem. I økonomiplanperioden er det til sammen avsatt 70 millioner for å realisere nye omsorgsboliger på Pensjonærhjemstomta på Bremsnes. Vi forutsetter også ved neste rullering av økonomiplanen å legge inn ytterligere 50 millioner i finansiering. Fjerning av statlige tilskudd alene medfører at investeringer i boliger koster kommunene ca 50% mer (ref forslag til statsbudsjett) enn tidligere antatt.

Ved bygging av nye boliger til omsorgsformål vil vi legge vekt på at ressursene til drift blir så lave som mulig. Vi må bygge energieffektivt og integrere for bruk av teknologiske løsninger. Økonomisk er investeringen lagt over tre budsjettår og vil være ferdigstilt et år senere enn planlagt. For å kompensere noe for dette ser vi på kort sikt mulighet i å øke kapasitet på boliger i Gammelveien 15, når deler av hjemmetjenesten flyttes til Bremsnes skole.

Gjenbruk av Bremsnes skole til helse/omsorgstjenester

Som nevnt under kapittel 2.1, er et arbeid i gang med å se om Bremsnes skole og arealet rundt kan gjenbrukes til helse- og omsorgsformål. Kommunedirektøren foreslår derfor at det settes av 25 millioner i 2023 til ombygging og tilpasning av Bremsnesskolen og 25 millioner i 2024, dette inkluderer også tilpasninger i lokalene i Gammelveien 15 (hjemmetjenesten).

Velferdsteknologi

I økonomiplanperioden settes det av kr. 400.000,- årlig til investeringer. Averøy kommune deltar i felles anskaffelse sammen med andre kommuner tilknyttet Regionalt Responssenter i Kristiansund i f t til anskaffelse av utstyr. I tillegg må en

oppgradere deler av sykesignalanlegget ved sykehjemmet for at dette skal kunne snakke sammen med nyutviklet utstyr. Averøy kommune ligger godt an i f t å anvende velferdsteknologi, men det er fortsatt et stort potensial for å utnytte dette bedre framover.

Detaljert beskrivelse av de andre prosjektene står beskrevet i vedlegg «Valgte investeringstiltak».

Kjøp av 22 el-biler

Kjøp av 22 el-biler til helse og omsorgstjenestene er lagt inn med 11,0 millioner kroner i 2024 når dagens leasingavtale går ut. Vi ser at det er høye kostnader ved leasing av biler, og spesielt rundt påløpte vedlikeholdskostnader og egenandeler ved små skader. Kostandene ved kjøp av biler istedenfor å lease, vil balansere seg ved utgangen av en ny leasingperiode (4 år) og da har vi fortsatt bilene. Det er lagt inn en reduksjon i drift- og leasingkostnadene med 50 %, som en konsekvens. Vi må få på plass en vedlikeholdsavtale med lokale bedrifter, for å redusere den praktiske belastningen på tjenestene.

Teknisk/brann

PROSJEKT / ANSVARSOMRÅDE	2023	2024	2025	2026
Teknisk				
Plankostnader - Bremsnes sjøfront	640,0			
Ny vann-tankbil brann		1 800,0		
Utbedring av brannstasjon	4 800,0			
Investering vei	7 500,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0
Trafikksikkerhetsplan - fysiske tiltak	560,0	300,0	300,0	295,0
Selvkost				
Slamavskiller Stene	1 500,0			
El-varebil Folland vannverk	420,0			

Detaljert beskrivelse av det enkelte prosjekt står beskrevet i vedlegg «Valgte investeringstiltak».

5. Klimamål og klimabudsjett

Reduksjon av klimagassutslipp og miljøvennlig energiomlegging er gjennomgående

tema i kommuneplanen. For å bremse den globale temperaturstigningen i tråd med Parisavtalen må store kutt i utslippene på plass innen 2030. Det er behov for ei stor omstilling av samfunnet i Norge, òg i Møre og Romsdal. Får å få dette til, må det settes inn tiltak og virkemidler for å redusere utslippene òg for å øke opptaket av klimagasser. Averøy er med i denne satsingen som skal

- være en regional pådriver for klimagassreduksjon og klimatilpassing
- styrke klimakompetansen, både internt i embetet, ute i kommunene og ved andre sentrale aktører
- utvikle fylket i en klimavennlig retning for å nå lavutslippssamfunnet
- sørge for at Møre og Romsdal er klar til å takle klimaendringene som kommer

En administrativ arbeidsgruppe har satt opp et klimabudsjett og klimamål fram mot 2030 og 2050. Klimaregnskap, mål og tiltak i eget vedlegg.

Det er skipsfarten som representerer 63,2 % av utslippene registrert for Averøy.

Dette må i all hovedsak løses nasjonalt og globalt!

Lokalt har tiltak i skogbruket den største effekten ut fra beregninger vist i tabellen. Husdyrgjødsel i biogassproduksjon, miljøeffektive kommunale bygg og fortsatt høy andel av el-biler er tiltak som følges opp gjennom planarbeid og i samarbeid med næringslivet.

Averøy kommune har også tatt initiativ til et mer bærekraftig reiseliv. Realiseringen av dette er svært avhengig av at aktørene, offentlige og private samarbeider.

Kommunen har søkt Miljødirektoratet om støtte til å etablere ti nye el-ladepunkter knyttet til hjemmetjenesten og til den nye basen. Innen utgangen av 2023 skal inntil ti fossile tjenestebiler erstattes med elbiler.

Gjennom Møre og Romsdal som bærekraftsfylke har samtlige kommuner i fylket

kartlagt mellom 90 og 100 ulike indikatorer på bærekraft: sosial, økonomisk og klima-miljømessig. Resultatene er tydelige på at arbeidet framover blir innen vann- og avløp. Enkelt forklart har vi god tilgang på vann og rent vann, men store mengder urensset utslipp. Det er vedtatt (25.10.21) en egen forskrift for gebyr for saksbehandling, tilsyn og kontroll etter forurensningsregelverket som skal sørge for opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeid og utslipp av avløpsvann.

Gjenbruk av Bremsnes skole: I 2020 kom en rapport utarbeidet av Sintef og Riksantikvaren «Grønt er ikke bare en farge», som sier at den mest klimavennlige kvadratmeteren er den som ikke bygges. Vi må ta bedre vare på de bygningene og materialene vi allerede har. Studien konkluderer med at det ligger en stor miljøgevinst i å tenke annerledes om eksisterende bygninger, for påvirkningen eksisterende bygninger har på miljøet er bare halvparten av den et nybygg har. Når vi vet at bygg står for 40 prosent av verdens klimagassutslipp, vil rehabilitering og gjenbruk av eksisterende bygg være et avgjørende bidrag for å nå klimamålene i Parisavtalen og FNs bærekraftsmål.

6. Ønskelisten – ikke prioriterte tiltak

Vedleggene «Ikke valgte driftstiltak», «Ikke valgte investeringstiltak» og «Ikke valgte innsparingstiltak» inneholder tiltak som ikke er prioritert i kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan. Dette gjelder både drift-, investering- og innsparingstiltak.

Havbruksfond kan brukes til noen av disse tiltakene. Her er det viktig å vurdere tiltakene i samsvar med tiltak og strategier i kommuneplanen. Havbruksfondet kan ikke brukes til økning av løpende drift, da dette vil skape fremtidige utfordringer.

